

στην έρευνα των νόμων που καιονίζουσιν την έσωτερική ζωή του φυτικού κόσμου. Από τὰ πειράματα των αναβλίψεων του ύδατος προέρχονται οί ύδραυλικοί νόμοι που εφαρμόζει στις μεγάλες επιχειρήσεις.

Αί μελετημένοι και αδιάκοποι έρευναι εις τὸ ανατομικόν πεδίου, τὸν ὠθοῦν εις τὴν ἀναζήτησιν τοῦ φυσιολογικοῦ πεδίου. Οὕτω, ἀπὸ τῆς ἐξέτασιν των ὀργαντῶν και των κογγυλῶν, ἀπὸ τὰ λείψανα τῆς ἀπολιθώσεως ἀποφαίνεται διὰ τὰς μεταβολὰς τῆς γῆς εις τὰς παλαιὰς ἐποχάς. Προβλέπει τὰς μεταλλαγὰς εις τὸ μέλλον, ὡς παλαιοντολόγος τοῦ καιροῦ μας. Παρατηρεῖ τὸ ἀργὸν και σταθερὸν θάψιμον των ἀλτῶν

πρὸς τὴ θάλασσαν, τὴ μετάθεσιν των κέντρων τῆς θάλασσας, βεβαιώνει πὸς οί κορυφὰς των Ἀπεννίνων μιὰ φορὰ εὗρισκοντο μέσα στὰ κήματα σὴν νησιὰ, πὸς μιὰ φορὰ τὰ ἀλμυρὰ νερὰ σκέπαζαν ὅλες τὶς πεδιάδες. Ἡ Μεσόγειος φαίνεται στὸ Δα—Βίντσι σὴν ἔν πελώριον ποτάμι προσωρισμένο με τὸν χρόνον νὰ στεγνώσῃ. Τὰ πειράματα ἐπὶ των κινήσεων και τῆς φύσεως των γήινων σωμάτων, ἐκτείνονται κατόπιν εις τὴν φύσιν των οὐρανίων σωμάτων. Καὶ τὸ μάτι, που ὅλα τὰ ἐξερευνᾷ, βυθίζεται εις τὰ αἰθέρια διαστήματα, ὅπου λάμπουν τ' ἄστρα, και σκεπασμένο ἀπ' ὅλους, στέκεται τὸ μυστήριον τοῦ σύμπαντος.

MARIETTA GIANNOPOULOU

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ θεία τέχνη τοῦ Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος ἐφωτάσθη ἐφέτος εις τοὺς Βωμοὺς τῆς Καλλιτεχνίας ἐν Ἀμερικῇ μεθ' αὐμασίαν ἐπιτυχίαν. Ἡ Νέα Ὑόρκη εἶχεν τὸ εὐτύχημα πρώτη νὰ ἀκούσῃ τὴν μουσικοφιλολογικὴν ἐσπερίδα τοῦ γνωστοτάτου Ἑλληνος καλλιτέχνου κ. Κωνσταντίνου Νικολάου εις τὸ «Aiolian Hall». Ὁ κ. Νικολάου προτοῦ παράσχῃ εις τὸ ἀκροατήριον δείγμα τῆς ἐξαιρετικῆς του τέχνης ὡς αἰδοῦν και ἐρμηνευτοῦ των λαϊκῶν μας τραγουδιῶν, ἔκαμε μιάν προεισαγωγὴν ἐπὶ τῆς Νεοελληνικῆς Μουσικῆς ἢ ὅποια, αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ἀποτελεῖ σημαντικὸν φιλολογικὸν γεγονός εἰς τὰ χρονικά τοῦ Νέου Κόσμου.

Τὸ συμπέρασμα τῆς συντόμου διαλέξεως τοῦ κ. Νικολάου εἶναι ὅτι ἡ Νεοελληνικὴ Μουσικὴ εἶναι ἀπ' εὐθείας κληρονομία ἀπὸ τοὺς Ἀρχαίους και ὅτι ἡ κληρονομία αὕτη διετηρήθη και μεταδιδάσθη ἀπὸ γενεὰς εις γενεάν μέχρι των ἡμερῶν μας. Ἡ Ἀσία και ἡ Εὐρώπη κατὰ περιόδους, ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, ἀλλ' εἰς τὸ βάθος τῆς παρέμεινεν αὕτη ἀνεπηρέαστος, καθαρῶς ἐθνικὴ, γνησίως Ἑλληνικὴ! Τὸ καθήκον των Ἑλλήνων συνθετῶν και των Ἑλλήνων ἐκτελεστῶν εἶναι νὰ ξεκαθαρίσουν τὴν ἀγνὴν μας μουσικὴν ἀπὸ τὰ καρυκεύματα τοῦ μουεζίνῃ και τοὺς ἤχους τοῦ Ἀσιάτου Ἑρωτοκρίτου, καθὼς και ἀπὸ τὰς ὑποθαλλομένας μελωδίας που ἦλθαν ἀπὸ τὴν Λυτικὴν Εὐρώπην.

Ἡ Ἑλληνικὴ Μουσικὴ, εἶπεν ὁ κ. Νικολάου, πρέπει νὰ ἐνδυσθῇ τὰ πραγματικῶς Ἑλληνικὰ φορέματά της, οὐχὶ δὲ τὰ ξενικὰ τοιαῦτα, δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία ὅτι θὰ λάμπῃ εις τὸ Παγκόσμιον μουσικὸν στερέωμα. Αἱ ἀληθινὰ Ἑλληνικὰ μελωδία εὗρισκονται εις τὰ ἀπόμακρα λημέρια των βουνῶν, ὅπου ὁ Ἕλλην τραγουδοῦσε τὰ κατορθώματα τοῦ κλέφτη και τὸ τοσπανόπουλο τραγουδοῦσε τὴν ἀγάπην του. Ἡ ἐκκλησία ὑπῆρξε σπουδαῖος παράγων εις τὴν διατήρησιν τῆς Ἑθνικῆς μουσικῆς. Τὸ μαρτυροῦν τὰ ἄσματά της, των ὁποίων ἡ μελωδικὴ ἡχὴ ἐνανούρισε γενεὰς γενεῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς σκληρᾶς δουλείας. Ἐν γένει, ἡ διάλεξις τοῦ κ. Νικολάου ἦτο μιὰ ἀληθὴς ἀπο-

κάλυψις διὰ τὸ ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτισεν οὕτω σαφῇ ἰδέαν περὶ τῆς προελεύσεως και ἐξελίξεως τῆς Ἑλληνικῆς μουσικῆς.

Ἡ ἐκλογὴ των τραγουδιῶν που ἐτραγούδησεν, ὡς και ὁ ἴδιος ἐξήγησεν, ἐσυμβόλιζον ὅλα τὰ εἶδη τῆς Νεοελληνικῆς μουσικῆς. Τὸ καθαρὸν Δημοτικὸν εἶδος. Τὸ εἶδος που στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Δημοτικοῦ και τὸ εἶδος που εἶναι βαθεῖα ἐπηρεασμένον ἀπὸ τὴν ξένην μουσικὴν. Τὰ τραγούδια «Πέντε χρόνια ἐπερπατοῦσα», «Βλαχίτσα ἐκατέβαινε», «Μιὰ Βοσκοπούλα ἀγάπησα», «Μὰ τί τὸ θέλει ἡ Μάνα σου τὴ νύχτα τὸ λυχναρι» τοῦ Ducoudray, τὸ «Ἐδὼ Γκόλφω» τοῦ Κουλουκῆ, τὸ «Μωρὴ κακὴ γειτόνισσα» και «Ἀμπέλι μου Παληάμπελο» τοῦ Λαυράγκα, ἔχουν βάσιν καθαρῶς δημοτικὴν, δηλαδὴ εἶναι ἐξεργασμένα ἐπάνω εις τὸ μοτίβο, τοῦ ὁποῖου ὁ ἀρχικὸς συνθέτης εἶναι ἀγνωστος.

Ἐπίσης αἱ συνθέσεις τοῦ Συναδινοῦ «Ἡ Μάχη τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου» «Ὁ Μαγεμένος» ἔχουν μοτίβο λαϊκόν, ἀλλ' εἰς τὴν ἐπεξεργασίαν των κάπου κάπου ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν των βάσιν.

Ἐννοεῖται ὅτι ἐχρειάζετο ἡ δυνατὴ, ἡ χρωματιστή, ἡ εὐλύγιτος και πότε εις ὕψη τενόρου ἀνερχομένη φωνὴ τοῦ κ. Νικολάου διὰ νὰ ἀντιληφθῇ τις και τὰς ἀρετὰς και τὰ ἐλαττώματα των εἰρημένων συνθέσεων.

«Ἡ Μολυβιτώσσα» τοῦ κ. Καλομοίρη ἀνήκει εις τὸ εἶδος τῆς συνθέσεως που εἶναι ἐξεργασμένη ἐπάνω εις τὸ Δημοτικόν. Ἡ Μολυβιτώσσα δὲν εἶναι τραγοῦδι λαϊκόν. Κατὰ τὴν γνώμην μας τὸ τραγοῦδι αὐτὸ και ὡς θέμα και ὡς σύνθεσις εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, καίτοι ἀτομικῆς ἐμπνεύσεως, ἡμποροῦν νὰ σταθοῦν και νὰ ζήσουν, παραλλήλως πρὸς τὰ Δημοτικά, μακρὸν βίον. Ἐπίσης «Τὰ μάτια» τοῦ Λαμπέτ εἶναι τραγοῦδι με πολλὸν λυρισμὸν και ὡς ποίημα και ὡς σύνθεσις, ἀναμφιδόλως δὲ ἀνταποκρίνεται εις τὸ πνεῦμα και εις τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς. Τὸ τραγοῦδι «Ζαφείρια εἶναι τὰ μάτια σου» τοῦ Ροδίου, εἶναι ἀπὸ τὰς συνθέσεις ἐκεῖνας που θὰ ἡμπορούσαμε νὰ ὀνομάσωμεν «διεθνείς». Στέκεται πολὺ καλὰ εις τὸ σύγχρονον διεθνὲς σάλον, ὅχι ὡς κἄτι κλασι-

κόν, ἀλλ' ὡς καίτι ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν νευροπαθῆ ἔρωτα τῆς ἐποχῆς μας.

Τὸ καθαρῶς Δημοτικὸ τραγοῦδι, τὸ γνήσιον εἶναι ἐμπνευσμένον καὶ συνθεμένον καὶ ὡς ρυθμικὸς στίχος καὶ ὡς μουσικὸς ρυθμὸς ἀπὸ τὸ σύνολον τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐμπνευσις τοῦ εἶναι βαθεῖα καὶ ἡ ἐπεξεργασία τοῦ εἶναι μακροχρόνιος. Ἐπομένως ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς «θεμελιώδεις» ἀνάγκας καθ' ἑποχὴν. Δὲν σημαίνει ἂν ὑπάρχουν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἔθνων περίοδοι ἀνωμαλίας ψυχολογικῆς ὥς εἶναι ἡ σημερινὴ περίοδος τοῦ ἔθνους μας, ὅτε τὸ ἔθνικόν καλλιτεχνικὸν ἐνστικτον εἶναι παραζαλισμένον ἀπὸ τὰς ξενικὰς ἐπιρροάς, κυρίως τῆς Δύσεως... Μιὰ τοιαύτη περίοδος «ψυχολογικῆς ἀνωμαλίας» γεννᾷ καὶ ψυχολογικῶς ἀνώμαλα ποιήματα, διηγήματα καὶ μουσικὰ συνθέσεις, ποῦ φυσικὰ ἀποθνήσκουν ὅταν παρέλθῃ καὶ ἡ περίοδος τῆς νευροπαθείας.

Σκοπίμως ὁ κ. Νικολάου ἐτραγούδησε πα-

ραλλήλως πρὸς τὰ γνήσια Δημοτικὰ τραγοῦδια καὶ τραγοῦδια συγχρόνου παραγωγῆς, ἀλλὰ βασιζόμενα ἐπὶ τοῦ λαϊκοῦ μοτίβου καὶ ἄλλα ἐπὶ ἀμφιβόλων ξενικῶν ἢ μικτῶν μελωδιῶν. Μόνον οὕτω θὰ ἤμποροῦσε νὰ ἴδῃ κανεὶς τὴν ἀντίθεσιν καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὸ ἄξιον ἐκτιμήσεως. Ἡ συναυλία τοῦ κ. Νικολάου ὑπῆρξε μία σπάνια εὐκαιρία τέρψεως διδασκούσης καὶ ἐξυψώσης τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν.

Ἡ δεσποινὶς Θάλεια Διπλαράκου ἥτις διὰ πρῶτην φορὰν ἐνεφανίσθη ὡς καλλιτέχνις κλειδοκυμβαλίστρια ἐπαίξε συνθέσεις Σοπὲν, Μοσκόβσκυ μὲ πολλὴν χάριν καὶ τέχνην.

Ὁ κλειδοκυμβαλίστῃς Maurice Eisner συνώδευσε μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν τὸν κ. Νικολάου μολονότι εἶναι δύσκολον νὰ συνοδεύσῃ κανεὶς ξένα τραγοῦδια λαϊκά, ξένα εἰς τὴν ἰδικήν του ψυχὴν.

B. ΚΑΝΕΛΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἰσοπολιτεία τῶν φύλων.—"Οὐκείρον θερινὴς ἡμέρας.—Πολεμικὴ ἔκθεσις.—Καὶ τέταρτον ὤδειον.

Κατὰ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Συντάγματος—ἡ ὁποία βραίνει χελωνοειδῶς—ἐπεδιώχθη ν' ἀφεθῇ ἀνοικτὴ μία θύρα, ὅπως εἰς τὸ μέλλον εἰσέλθῃ δι' αὐτῆς εἰς τὴν πολιτικὴν ἡ Ἑλληνίς. Ἐν τῇ κοινωνικῇ δράσει κυριαρχεῖ μεθ' ὅλων τῶν τιμῶν. Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον φοιτᾷ, εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν ὑπείσθηθεν, εἰς τὰς Τραπεζὰς ἐπέξετάθη ὁ ποδύγυρός της, εἰς τὸ χροτοπαίγνιον ποντάρει, δὲν μένει παρὰ ἡ ψῆφος. Ὁ ἡγέτης τοῦ Ἀλίκου κόμματος ἱπποτικώτατα ἀνέλαβε τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ ὠραίου φύλου, στηριχθεὶς κυρίως εἰς τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ γυνὴ δὲν εἶνε κατωτέρα τοῦ ἀνδρός. Διαφέρει, εἶπε, κατὰ τὸν χαρακτῆρα—δηλαδὴ ὑστερεῖ;—ἀλλὰ αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὴν στερήσῃ τοῦ δικαιώματος νὰ ἀποφαίνεται διὰ τὰ πράγματα τῆς πατρίδος. Ἡ κ. Παρρέν θὰ μειδιᾷ θριαμβευτικῶς. Ἐκείνη ὅμως τὸ ὅποιον εἶνε ἐξόχως χαρακτηρηστικὸν καὶ τὸ ὅποιον θὰ συντελέσῃ ὅπως ἀργοπορήσῃ ἡ προγραμματοποίησις τῆς πολιτικοποιήσεως τῆς Ἑλληνίδος εἶνε ἡ ἀδιανομία μεθ' ἧς ἤκουσεν αὕτη τὸ δῶρον τοῦ ἐκλογικοῦ της βαπτίσματος. "Οχι μόνον δὲν ἐνῆργησε, δὲν ἐζήτησε, δὲν ἐκινήθη διὰ νὰ τὸ ἀποκτήσῃ—καθ' ἑμὲν Ἀγγλίαν ποῦ αἱ γυναῖκες ἐμκρίνοντο ὠρυόμεναι μετὰ βικιοπραγιῶν εἰς πυκνὰς διαδηλώσεις διὰ τὴν ψῆφον!—ἀλλὰ καὶ τὴν συζήτησιν ἐν τῇ Βουλῇ οὔτε παρεκκολούθησε καὶ τὸ ὠρεῖον φύλον, πολλὰ δὲ κυ-

ρίει εὖρον πρόωρον τὴν ἀπονομήν τῆς ψήφου, προτιμῶσαι τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου.

★

Βέλγος φιλέλλην μου ἀνήγγειλεν εἰδήσιν γραφθεῖσαν εἰς ἐφημερίδα τῆς Λιέγης, ἐκφράζων ἅμα τὴν χαρὰν τοῦ διὰ τὸ ἀπόκτημα τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγράψεν ἡ ἐφημερίς, ἄγνωστον πόθεν πληροφορηθεῖσα τὴν... ἀνυπόστατον εἰδήσιν, ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας ἐπανιδρύεται ὁ Κολωνός, ὁ κῆπος τῶν φιλοσόφων, ἡ Ἀκαδημία τοῦ Πλάτωνος, ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν (ὑπὸ τὰς πλατάνους τοῦ Ἰλισσοῦ). «Κάποιοι Μαικήνηαι» γράφει αἰδρύνον Ἀκαδημικὸν φιλόσοφον». Θὰ τὴν ἀποτελοῦν δώδεκα φιλόσοφοι—ἔχομεν τόσους πολλοὺς;—οἱ ὅποιοι δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ὑπὸ τὰ σύσκια φυλλώματα θὰ καταστρώνουν συστήματα διὰ νὰ εὗρουν εἰς τὴν σκέψιν τὴν ἀληθινήν εὐτυχίαν. Μαθηταὶ θὰ διδάσκωνται, βιβλιοθήκη περιλχμβάνουσα ὅλους τοὺς ἰδεολόγους συγγραφεῖς τῆς ὑψηλῆς θὰ ἰδρυσθῇ εἰς τὸ ἄστυλον αὐτὸ τῶν σοφῶν.

Καὶ ὁ ἀγαθὸς φιλέλλην ἀγαλλόμενος, μοὶ ὑπενθυμίζει τὸν πίνακα τῆς Σχολῆς τῶν Ἀθηνῶν τοῦ Ραφαήλου, τὸν ἐν τῷ Βατικανῷ εὕρισκόμενον. Καὶ γράφει: Ἐν ἡ Ρώμῃ ἔχει ἐν ἀριστοῦργημα ζωγραφικόν, αἱ Ἀθῆναι κέκτισται τὸν ζῶντα ὀργανισμόν ὅστις καὶ κατέστησε τὸ ὄνομά των περιλχμύρον ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἐπιστήμῃ. Ἀς εὐχρηθῶμεν νὰ ἐπανακτήσουν καὶ εἰς τοὺς παρόντας χρόνους τὴν αἴγλην τῆς μεγαλοφύας ἣν εἶχον καὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους».